

Бюлетин на БАН

ISSN 1312-5311

ИНФОРМАЦИОНЕН

140 ГОДИНИ БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ
Брой 9 (139), година XIV, София, септември 2009 г.

В Протокол № 108 от заседанието на 29 октомври 1927 г. на Ръководството на Академията е записано:

„В присъствието и на художника скулптора г-н Шиваров, Комисията намери, че изработената емблема в окончателна форма има следния вид: Между околовърстна елипсоидна орнаментика в ренесансов стил е поставен българският символ на просветата, установен още от основателите на Книжовното дружество в Браила – отворена книга, легнала върху лаврови листа. От дясната страна в естествен ръст седи момък, а от лявата – девица – надеждите на България, подпирайки с лактите си щита с отворената книга. Момъкът държи в дясната си ръка археологичния белег амфора, а в лявата – маслиново клонче. Девицата в лявата си ръка държи сгънат папирус – емблема на историята. Една фотографическа снимка от тая емблема ще се съхранява и в архивата на Академията.

Комисията, по предложението на Архитект ръководителя Юрданова, прегледа образците за фасадната боя и одобри тая с възжълт цвят.“

Повече за емблемата на Българска академия на науките ще намерите в Информационния бюлетин на БАН, бр. 90, стр. 15.

ИНФОРМАЦИОНЕН Бюлетин на БАН

Брой 9 (139), година XIV

ISSN 1312-5311

София, септември 2009 г.

Работен семинар на тема „Повишаване ефективността на научните изследвания в Българската академия на науките“

На 10 септември 2009 г. се състоя работен семинар на тема „Повишаване ефективността на научните изследвания в Българската академия на науките“, организиран от БАН.

Семинарът бе открит от министъра на образованието, младежта и науката г-жа Йорданка Фандъкова. В него взеха участие Божидар Нанев – министър на здравеопазването, доц. Сергей Игнатов – зам.-министър на МОМН, Петър Денев – гл. секретар на Българската стопанска камара, Петко Милевски – изпълнителен директор на Топлофикация, проф. Стоян Денчев – зам.-председател на Съвета на ректорите, Калоян Ганев – изпълнителен директор на Агенцията

за икономически анализи и прогнози, Георги Стоев – зам.-председател на Българската търговско-промишлена палата, както и представители на Световната банка в България и на други държавни и бизнес институции. От страна на БАН взеха участие акад. Никола Съботинов – председател на Академията, проф. Стефан Хаджитодоров – главен научен секретар на БАН, чл.-кор. Стефан Воденичаров – председател на ОС на БАН, ст.н.с. д-р Николай Милошев – директор на Геофизичния институт при БАН, ст.н.с. д-р Митко Димитров – директор на Икономическия институт при БАН, акад. Ангел Гълъбов – директор на Института по микробиология при БАН, и др.

Презентацията на акад. Никола Съботинов бе на тема „Основни акценти на новата политика на БАН за повишаване на ефективността на научните изследвания“, а постоянният представител на Световната банка в България – Флорин Фихтл, представи резултатите от доклада на Световната банка за състоянието на научните изследвания в България. Основно изказване направи и ст.н.с. д-р Костадин Костадинов – съветник на министъра на МОМН по наука, изследвания и трансфер на технологии.

ДЕЙНОСТИ НА БАН С ОБЩОНАЦИОНАЛНО ЗНАЧЕНИЕ

Новооткрита тракийска гробница в Казанлъшко

В разгара на археологическия сезон, след иманярски посегателства бяха организирани спасителни разкопки на надгробна могила край село Долно Изворово, Казанлъшко. Екипът на д-р Георги Нехризов от НАИМ–БАН разкри тракийска коридорна гробница в южната периферия на високия 8 m могилен насип. Вратата на дромоса (коридора) е двукрила и издялана от гранит – един доста труден за обработка материал. Всяка от

осите и съответното крило на вратата са изработени от една плоча, осите влизат в специални гнезда в прага и са обковани с бронз за по-лесно движение.

Самата гробна камера край с. Долно Изворово е кръгла, с куполно покритие. В нея е запазено каменно ложе срещу входа, от двете му страни има подиуми, където са били поставяни гробните дарове. Ложето е оформено така, че да наподобява дървено легло, под което релефно са изобразени две масички за поставяне на напитки, плодове и храни. Гробната камера е затворена с дървена двукрила врата, от която при разкопките са открити десетки железни пирони с широки глави.

Още през античността крадци са проникнали в гробницата през дромоса, като са разбили гранитната врата. Отнесли са всичко, което са смятали за ценно, и са осквернили последното убежище на знатния тракиец, където опечалените са поставили всичко необходимо за неговия следващ живот. Интересно е да се отбележи, че тази гробница е обирана втори път през античността – вдигани са и са размествани блокове от градежа, за да се откраднат свързващите ги оловни скоби, вероятно за да се претопи и да се продаде металът. Третият опит за грабеж е от иманяри през тази година...

Какви са находките след тези посегателства? В коридора са открити фрагменти от 3 амфори, за науката е ценен печатът на една от дръжките с името Тимоклес. От него става ясно, че глиненият съд е бил произведен на о. Тасос в края на IV в. пр. Хр., д-р Георги Нехризов приема тази датировка и за цялата гробница. В коридора е открит и почти цял скелет на кон, чиито кости са разбъркани от древните грабители.

Особено интересни са частите от метални предмети: железни върхове на копия, част от железен меч със златни инкрустации, вероятно аналогичен на този, открит в могилата Голямата косматка. На пода са открити няколко цилиндрични

златни мъниста от огърлица и четири полусферични златни копчета – явно древните крадци са ги изпуснали по време на обира. Има следи и от погребален бронзов венец с позлата – от него сега са намерени само няколко листенца, цветчета и плодчета от златен варак. Сред гробните дарове вероятно е имало и дървени тоалетни кутии, от тях са останали само бронзови и сребърни пиончета. От скелета на погребания има отделни кости и фрагменти от 3–4 зъба, които при бъдещи изследвания ще дадат възможност да се определи възрастта на знатния тракиец.

Фактите, свързани с двукрилата гранитна врата, показват, че цялото съоръжение е използвано многократно, издигнато е приживе от погребания, а след смъртта е затворено и на два пъти могилата е насипвана отгоре. Такава е и тезата на покойния д-р Георги Китов, вече потвърдена от множеството изтъркани каменни прагове на други гробници – несъмнено е многократното влизане и излизане в тях.

*Тодор Стойчев, връзки с обществеността на НАИМ
Снимки: д-р Георги Нехризов*

В РЪКОВОДСТВОТО НА БАН

Споразумение за сътрудничество между Щайнбайс университет в Берлин и Българската академия на науките

На 9 септември 2009 г. в сградата на ЦУ на БАН (ул. „15 ноември“ № 1) бе подписано споразумение за сътрудничество между Щайнбайс университет в Берлин и Българската академия на науките.

Споразумението предвижда сътрудничество между двете страни за съвместно обучение в България. Основен предмет на дейността е образователната програма “Business and engineering”, която осигурява магистърската степен на Щайнбайс

университет “Master of business and engineering”. Щайнбайс университет е частен автономен университет, който организира обучение по образователни програми

„бакалавър“, „магистър“ и „доктор“ в над 70 Щайнбайс трансферни института. Програмата, по която ще бъде провеждано обучението, е интелектуална собственост на Университета. Предвижда се тя да започне в България през септември 2010 г. За оперативна база се планира създаването на съвместен институт в България.

Споразумението бе подписано от председателя на Българската академия на науките академик Никола Съботинов, ректора на Щайнбайс университет проф. д-р д-р хонорис кауза Йохан Льон, изпълнителния директор на Щайнбайс университет г-н Валтер Бек, представителя на фондация „Щайнбайс“ и Щайнбайс университет за Източна Европа проф. д-р инж. д-р хонорис кауза Флорин Йонеску, чл.-кор. Ангел Балтов – ректор на Центъра за обучение при БАН, и ст.н.с. д-р Костадин Костадинов – научен секретар по инженерни науки при БАН.

Председателят на БАН академик Никола Съботинов се среща с г-н Карл Пфорцхаймер, директор на Борда на директорите на фондация „Америка за България“

Председателят на БАН академик Никола Съботинов се среща на 11 септември 2009 г. с г-н Карл Пфорцхаймер, директор на фондация „Америка за България“, подкрепил проекта NALIS (National Academic Library Information System).

Това засега е най-големият проект, финансиран от фондация „Америка за България“, с основна цел изграждането на единна система (портал), обединяващ библиотечноинформационните системи

на българските университети и БАН, както и създаването на единна платформа за бъдеща Национална академична дигитална библиотека. Г-н Карл Пфорцхаймер бе тук по повод заседанието на Борда на директорите на фондация „Америка за България“.

Учредители на NALIS са Американският университет в България, Софийският университет „Св. Климент Охридски“ и Централната библиотека на БАН.

МЕЖДУНАРОДНО СЪТРУДНИЧЕСТВО

XII Международен симпозиум по имунология на репродукцията, 25–27 юни 2009 г., Международен дом на учените „Ф. Ж.-Кюри“ – Варна

Симпозиумът бе организиран от Международния координационен комитет по имунология на репродукцията (МККИР) и Института по биология и имунология на репродукцията „Акад. К. Братанов“ (ИБИР), БАН. Съорганизатори са Българското дружество по репродуктивна имунология и Българската асоциация по стерилитет и репродуктивно здраве.

XII Международен симпозиум по имунология на репродукцията бе проведен 42 години след Първия симпозиум по имунология на сперматозоидите и оплождането (1967 г.), организиран от акад. Кирил Братанов, тогава директор на Института по биология и имунология на размножаването, и от негови близки сътрудници. По време на симпозиума е учреден Международен координационен комитет по имунология на репродукцията, регистриран в Париж и София, със седалище Института и с председател акад. К. Братанов. Това е първата международна научна организация, регистрирана в България. Международните симпозиуми по имунология на репродукцията, известни като Варненските симпозиуми, заедно с МККИР и Института по биология и имунология на репродукцията „Акад. К. Братанов“, изиграват изключително важна роля за създаването и развитието на ново медикобиологично направление в науката – имунология на репродукцията. Това послужи за основа на световната научна общ-

ност България да бъде призната за родина на имунологията на репродукцията. По време на III Международен симпозиум по имунология на репродукцията във Варна през 1975 г. по инициатива на акад. Братанов и други български учени е учредена Международната асоциация по имунология на репродукцията, на която той е първият председател. По-късно, през 1992 г., с активното съдействие на български учени, на Международна среща по имунология на репродукцията в Магдебург, Германия, се учредява Европейската асоциация по имунология на репродукцията и развитието.

В симпозиума взеха участие 120 учени и специалисти, работещи в областта на репродуктивната биология, имунология и клиника от 16 страни – България, Франция, Германия, Австрия, Великобритания, Япония, Аржентина, САЩ, Гърция, Хърватия, Турция, Унгария, Полша, Чехия, Русия, Украйна. След откриването на симпозиума от председателя на МККИР и Международния научен и организационен

комитет ст.н.с. I ст. дбн Райна Георгиева, участниците бяха сърдечно приветствани от доайена и един от учредителите на МККИР проф. Ги-Андре Воазен (Франция). От името на ръководството на Община Варна приветствие поднесе зам.-кметът доц. д-р Христо Бозов, от името на ръководството на Българската академия на науките приветствие поднесе зам.-председателят проф. дмн Евгений Николов (на снимката).

По време на симпозиума бяха изнесени 35 пленарни лекции, 3 кратки научни съобщения и 25 постера. Пленарните доклади бяха представени от световноизвестни наши и чуждестранни учени, като Шинцо Изожима, Коджи Кояма и Такао Коике (Япония), Жерар Шаоуа (Франция), Каралайн Кулам, Чарлс Вира, Румен Русев и Райна Фичорова (САЩ), Виктор Чернишов (Украйна), Ханс Донат (Германия), Нелсън Фернандез (Великобритания), Мачией Курпиш (Полша), Яна Пекницова и Вера Йонакова (Чехия), Мариола Варла-Лэфтериоти (Гърция), Наталия Сотникова и Юлия Антисферова (Русия), Юлия Секереш-Барто (Унгария), Райна Георгиева, Маргарита Моллова, Мария Иванова, Станимир Кюркчиев и Нина Атанасова (България) и др. Много млади учени от България и от чуждестранни институти представиха своите резултати в 25 постерни табла, задълбочено обсъдени в две научни сесии. За голяма част от тях бе посочена възможността за патентоване на нови научни и приложни постижения. Резюметата на докладите, след рецензиране, и програмата на симпозиума са отпечатани в специален сборник.

Представената научна и клинична информация по време на симпозиума бе върху: антигенност и взаимодействие между гаметите, механизми на оплождането, клетъчна пролиферация, диференциация и апоптоза при мъжката и женската репродуктивна система, клетъчни и молекулни фактори и механизми на имплантацията и бременността, повтарящи се спонтанни аборти и неуспехи при имплантацията,

имуноендокринна регулация на репродукцията, патология и лечение на нарушения в репродуктивния процес, асистирана репродукция, стволови клетки др.

Към научната програма на симпозиума бе проявен голям интерес от медиите – Варненската телевизия, радиото и пресата. При голям интерес от страна на журналистите протече организираната по време на симпозиума пресконференция с участието на повече от 25 чуждестранни и наши учени и специалисти и голям брой журналисти от посочените медии. Бяха взети и лични интервюта с част от участниците. Основните и задълбочено дискутирани въпроси бяха върху причините за неизяснените форми на безплодие при човека, участието на мъжкия и женския фактор при безплодието, ролята на имунните механизми в неговата етиология и патогенеза и възможностите на имунните подходи за профилактика и терапия, успеваемостта при *in vitro* оплождане и ембриотрансфер и нови данни и възможности за повишаване на процента на успешните имплантации, мястото на държавата във финансовото подпомагане на семейните двойки при тази биотехнология в различните страни, имунологичните подходи при профилактиката и лечението на повтарящите се спонтанни аборти при жената и др.

Вечерта на 26 юни бе посветена на Официална церемония за награждаване на учени с медал „Кирил Братанов“ и Сертификат за техния принос за развитието на Международния комитет по имунология на репродукцията и репродуктивната имунология. С наградата бяха удостоени учените Даниел Рукавина (Хърватия), Жерард Шаоуа (Франция), Мариола Варла-Лефтериоти (Гърция), Юлия Секереш-Барто (Унгария), Яна Пекницова (Чехия), Мачией Курпиш (Полша), Маргарита Моллова, Мария Иванова, Станимир Кюркчиев и Юлия Василева (България).

XII Симпозиум бе център за обмяна на научен и клиничен опит и знания в областта

на имунобиологията на репродукцията на базата на научните резултати на водещи наши и чуждестранни учени и клиницисти от много страни. Симпозиумът разкри възможности за създаване на полезни научни контакти между участниците, полезно международно научно сътрудничество и повишаване на възможностите за приложение на придобитите знания в научната работа и клиничната практика. Можем с гордост да отбележим, че един от участниците в Първия симпозиум и от основателите на МККИР (1967) е проф. Робърт Едуардс (Великобритания), който за първи път постигна оплождане на човешки яйцеклетки *in vitro*, и по-късно заедно с акушер-гинеколога проф. Стептоу създадоха първото *in vitro* бебе в света. И сега проблемите на асистираната репродукция присъстваха активно в научната програма на симпозиума.

Провеждането на симпозиума стана възможно благодарение на съдействието на Министерството на образованието и науката, много фирми, организации, центрове и болници, за което Организационният комитет им изказва най-сърдечна благодарност.

XII Международен симпозиум по имунология на репродукцията бе поредното доказателство за значимостта и мястото, което заемат проблемите на биологията и имунологията на репродукцията в световната наука и клиничната практика, за широките и задълбочени международни научни контакти на Института по биология и имунология на размножаването „Акад. К. Братанов“ и неговото признание от научната общност.

*Ст.н.с. / ст. д-р Райна Георгиева, дбн – председател на МККИР,
ст.н.с. д-р Маргарита Моллова – директор на ИБИР*

УЧАСТИЕ В ПРОГРАМИ НА ЕС И НАТО

**ПЪРВА ПОКАНА
ЗА УЧАСТИЕ**
в конкурс на Фонда
за отпускане на стипендии

**по програмата на Финансовия механизъм
на Европейското икономическо пространство**

Пълен текст на обявата и формуляри ще намерите в сайта на БАН: www.bas.bg

Програма на Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство

ФОНД ЗА ОТПУСКАНЕ НА СТИПЕНДИИ

ПЪРВА ПОКАНА ЗА УЧАСТИЕ

АКАДЕМИЧНА 2009–2010 г.

ЛЕТЕН СЕМЕСТЪР

1 СЕПТЕМВРИ 2009 г.

Дирекция „Европейска интеграция и международно сътрудничество“ на Министерството на образованието, младежта и науката е Междинно звено по проекта BG0057 „Развитие на устойчиви схеми на мобилност чрез стипендии на Финансовия механизъм на ЕИП“. Основната цел на проекта е да подпомага образованието и изследванията и да допринесе за развитието на човешките ресурси в България.

В рамките на проекта е създаден Фонд за отпускане на стипендии. Неговата цел е да засили сътрудничеството между България и страните от ЕИП ЕАСТ (Норвегия, Исландия и Лихтенщайн) в областта на висшето образование и изследванията, като предоставя стипендии за студенти, преподаватели и административни служители в български висши училища и изследователи от български научни организации с цел обучение, изнасяне на лекции, обмяна на опит, провеждане на изследвания в страните от ЕИП ЕАСТ.

Дейностите в рамките на Фонда за отпускане на стипендии са отворени за всички академични области.

МЕРКИ, ИЗПЪЛНЯВАНИ В РАМКИТЕ НА ФОНДА

Мярка а): Студентска мобилност, насочена към обучение в образователно-квалификационни степени „бакалавър“ и „магистър“, и образователна и научна степен „доктор“. В рамките на тази мярка студентите могат да проведат период на обучение във висше училище/изследователска институция в една от страните от ЕИП ЕАСТ.

Мярка б): Мобилност на преподаватели и административни служители от висшите училища и на изследователи от научни организации с цел: изнасяне на лекции, обмяна на опит, провеждане на изследвания, участие в конференции и семинари в една от страните на ЕИП ЕАСТ.

СТИПЕНДИИ СЕ ОТПУСКАТ НА:

По мярка а): Студенти, които се обучават в акредитирани държавни и частни висши училища в България, както и в научни организации в България, получили програмна акредитация за образователна и научна степен „доктор“. Приемашите институции в страните от ЕИП ЕАСТ трябва да бъдат официално признати/акредитирани.

По мярка б): Преподаватели, административни служители и изследователи от акредитирани държавни и частни висши училища и научни организации в България. Приемашите институции в страните от ЕИП ЕАСТ трябва да бъдат официално признати/акредитирани.

РАЗМЕР НА СТИПЕНДИИТЕ

Мярка а): Стипендията се състои от обща сума от 1400 евро за първия месец на обучение в чужбина и по 800 евро за всеки следващ месец.

Мярка б): Стипендията се състои от обща сума от 1700 евро за първата седмица и по 400 евро за всяка следваща седмица. При необходимост такса за участие до 600 евро може да бъде прибавена към размера на стипендията, на основата на реални разходи. Разходите за транспорт, престой и застраховка се покриват от общите суми по посочените мерки.

ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ НА ПРЕСТОЯ В ПРИЕМАЩАТА ИНСТИТУЦИЯ

Мярка а): Минималната продължителност на престоя е 3 месеца (правило за семестриален престой), а максималната продължителност е 12 месеца (една академична година).

Мярка б): Минималната продължителност на престоя е 1 седмица, а максималната продължителност – 4 седмици.

НАМИРАНЕ НА ПРИЕМАЩА ИНСТИТУЦИЯ

Съответните институции и организации в страните от ЕИП ЕАСТ с удоволствие биха оказали помощ в осъществяването на дейностите, изпълнявани в рамките на Фонда за отпускане на стипендии.

Исландия: Офисът за международно образование е определен за контактна точка, която да сътрудничи, информира и ръководи заинтересованите институции, които търсят потенциалното сътрудничество и други възможности за обучение/изследвания в Исландия.

За допълнителна информация, моля посетете:

Офис за международно образование: <http://www.ask.hi.is/page/forsidaenglish>

Лихтенщайн: Основни институции за образование и научни изследвания в Лихтенщайн са:

▶ Hochschule Liechtenstein (Liechtenstein University of Applied Sciences):

<http://www.hochschule.li/English>

▶ Internationale Akademie für Philosophie (International Academy of Philosophy):

<http://www.iap.li/>

▶ Liechtenstein Institut: <http://www.liechtenstein-institut.li/>

▶ Universität für Humanwissenschaften: <http://www.unilie.li/>

За по-общ преглед на образованието, моля посетете:

http://www.liechtenstein.li/en/eliechtenstein_main_sites/portal_fuerstentum_liechtenstein/fl-buw-bildung_wissenschaft/fl-buw-ueberblick.htm

Норвегия: За сътрудничество с норвежки институции и организации основната контактна точка в областите на образованието и обучението е Норвежкия център за сътрудничество във висшето образование (SIU).

SIU е Националната агенция за Програмата за учене през целия живот (LLP), Програмата Еразмус Мундус, Програмата e-learning. В областта на научните изследвания Изследователският съвет на Норвегия е главната контактна точка. Заинтересованите страни могат да се обърнат към тези две институции за ръководство и подкрепа при започването и/или провеждането на дейности в рамките на Фонда за отпускане на стипендии, включително и за намирането на подходящи партньори за сътрудничество и домакинство на конференции и семинари.

За допълнителна информация, моля посетете:

▶ Норвежки център за сътрудничество във висшето образование:

<http://siu.no/en>

▶ Изследователски съвет на Норвегия: <http://www.rcn.no/english>

или helpdesk@eracareers.no

За по-обща информация за намирането на партньори в Норвегия, моля посетете:

<http://odin.dep.no/europaportalen/english/eea/comp/bn.html>

ОПИСАНИЕ НА НАСТОЯЩАТА ПОКАНА

В рамките на Фонда за отпускане на стипендии ще се публикува по една Покана за участие за всяка академична година. Сумата, която е предвидена за стипендиите по настоящата Покана, е в размер на 287 400 евро, с индикативно разпределение по мерки както следва:

мярка а): 224 400 евро; **мярка б):** 63 000 евро.

Дейностите в рамките на тази Покана ще започнат през летния семестър на академичната 2009–2010 г. Тъй като срокът за записване в повечето висши училища в Норвегия за този семестър е 15 октомври, студентите, които желаят да кандидатстват за обучение в бакалавърска или магистърска програма в Норвегия, могат също така да кандидатстват за академичната 2010–2011 г. в рамките на втората Покана за участие, която ще бъде публикувана на 01.02.2010 г. Въпреки че мобилността по Фонда за отпускане на стипендии ще бъде организирана чрез договори, ще има известна гъвкавост по отношение на сроковете. В този смисъл е добре студентите и българските институции да се свържат с избраните от тях институции в страна от ЕИП ЕАСТ възможно най-бързо.

ИЗИСКВАНИЯ КЪМ КАНДИДАТИТЕ

Мярка а):

- Студентът трябва да бъде български гражданин или гражданин на държава членка на ЕС, или на ЕИП ЕАСТ;
- Студентът трябва да е записан в редовна форма на обучение в акредитирано българско висше училище (за обучаващите се в образователна и научна степен „доктор“ – акредитирано българско висше училище или научна организация, получила програмна акредитация за образователна и научна степен „доктор“);
- Студентът не трябва да има невзети изпити в изпращащото висше училище към момента на подаването на документите;
- Към момента на подаване на документите студентът да не е в първи (за образователно-квалификационна степен „бакалавър“) или последен семестър;
- Да има подписано двустранно споразумение за обучение между изпращащата институция на студента и приемащата институция в страната от ЕИП ЕАСТ. За обучаващите се в образователно-квалификационна степен „бакалавър“ и „магистър“ споразумението трябва да гарантира прехвърлянето и признаването на образователните кредити. Институции с действащи двустранни споразумения по програмата „Учене през целия живот: Висше образование (Еразъм)“ могат да организират мобилността си по Фонда за отпускане на стипендии в рамките на тези споразумения.

Мярка б):

- Кандидатът трябва да бъде български гражданин или гражданин на държава членка на ЕС, или на ЕИП ЕАСТ;
- Кандидатът трябва да е преподавател, административен служител от акредитирано висше училище или изследовател от научна организация в България;
- Кандидатът трябва да е получил официална покана от приемащата институция в Норвегия, Исландия или Лихтенщайн.

Преди участието в конкурса всички кандидати задължително трябва да се запознаят с документите и указанията за участие в дейностите на Финансовия механизъм на ЕИП, публикувани на www.eeagrants.org.

ДОКУМЕНТИ, КОИТО ТРЯБВА ДА БЪДАТ ПРЕДСТАВЕНИ НА ИЗПРАЩАЩАТА ИНСТИТУЦИЯ

Мярка а):

- Заявление за участие в конкурса за отпускане на стипендия по Финансовия механизъм на ЕИП (по образец);
- Професионална автобиография (CV);
- Копие от документ за самоличност;
- Мотивационно писмо (макс. 1 стр.);
- Академична справка за предходната академична година (за обучаващите се в образователна и научна степен „доктор“ – копие от заповедта за зачисляване в докторантура);
- Копие от документ за владеење на чужд език (английски за Исландия и Норвегия и немски за Лихтенщайн);
- Препоръка от изпращачата институция на студента;
- Потвърждение на английски език от приемащата институция за включването на студента в програмата за обучение. (Потвърждението трябва да съдържа имената на студента, името на висшето училище и факултета, програмата, по която ще се обучава, както и периода на обучение.) В случай, че потвърждението не е било получено в срока за подаване на документите в изпращачата институция, то може да бъде представено допълнително в Междинното звено, но не по-късно от 30.11.2009 г. В този случай студентът трябва да подаде декларация, че е кандидатствал за обучение във висше училище в страна от ЕИП ЕАСТ, и да приложи документация в подкрепа на това;
- Декларация от кандидата, че за целите на настоящата мобилност няма да бъдат използвани средства по Програмата за учене през целия живот/Еразъм;
- 1 снимка (формат 3/4 cm).

Мярка б):

- Заявление за участие в конкурс за отпускане на стипендия по Финансовия механизъм на ЕИП (по образец);
- Професионална автобиография (CV);
- Копие от документ за самоличност;
- Мотивационно писмо (макс. 1 стр.);
- Копие от трудов договор;
- Препоръка от изпращачата институция на кандидата;
- Списък на научните трудове и публикации (ако има такива);
- Покана на английски език от организатора на мобилността или приемащата институция в една от страните от ЕИП ЕАСТ (поканата трябва да съдържа имената на участника, името на приемащата институция и периода на престой);
- Декларация от кандидата, че за целите на настоящата мобилност няма да бъдат използвани средства по Програмата за учене през целия живот/Еразъм или друга програма на ЕС;
- Копие от документ за владеење на чужд език (английски за Исландия и Норвегия и немски за Лихтенщайн);
- Актуална снимка (формат 3/4 cm).

ПРОЦЕДУРА ПО ПОДБОР НА КАНДИДАТИТЕ

Процедурата по подбор на кандидатите се организира от Междинното звено в сътрудничество с висшите училища/научните организации в България. Тя се провежда на два етапа. Първият етап се изпълнява от българските висши училища/научни организации (изпращащата институция). Кандидатите подават документите си в институциите, в които учат или работят, и които ще организират оценяване, включващо оценяване за административно съответствие, за избираемост и за качество. Изпращащата институция прави подбор на своите студенти/докторанти/преподаватели/административни служители/изследователи, прилагайки критериите за подбор, дадени по-долу. Висшето училище/научната организация организира и обмена на своите студенти и/или докторанти. За тази цел изпращащата институция на кандидата подписва договор с приемащата институция в една от страните от ЕИП ЕАСТ. Вторият етап се изпълнява от Междинното звено. Изпращащата институция изпраща одобрените на първия етап кандидатури на Междинното звено в посочения по-долу срок. Междинното звено организира по-нататъшното оценяване (по документи и чрез интервю) от Комисията по подбора, което включва оценяване за административно съответствие, за избираемост и за качество, прилагайки критериите, дадени по-долу. Комисията по подбора прави предложение за класираните кандидати пред министъра на образованието, младежта и науката, който одобрява кандидатите и техните стипендии.

КРИТЕРИИ ЗА ПОДБОР

Мярка а):

1. Мотивация (мотивационно писмо, интервю).
2. Успех от следването (среден успех не по-нисък от мн. добър (4,50), награди).
3. Значимост на дисертационния труд и постигнати до момента резултати при разработването му (за докторанти).
4. Ниво на владеене на чуждия език (документ, интервю).

Мярка б):

1. Мотивация (мотивационно писмо, интервю).
2. Квалификации.
3. Професионален опит.
4. Преподавателски опит (препоръки, награди – ако има такива).
5. Научна дейност и получени резултати (списък на научни трудове и публикации, препоръки – ако има такива).
6. Значимост на проблематиката и научен принос към Европейското изследователско пространство.
7. Ниво на владеене на чуждия език (документ, интервю).

СРОКОВЕ

01.11.2009 г. – Подаване на документите в изпращащата институция.

20.11.2009 г. – Подаване на документите на избраните от изпращащата институция кандидати в Междинното звено.

01.02.2010 г. – Втора покана за участие за академичната 2010–2011 г.

ВЕСТИ ОТ ЗВЕНАТА НА БАН

Икономически институт

Бизнес центрове и инкубатори с международно участие могат да съживят изостаналите региони

Икономическият институт при БАН представи на 4 август 2009 г. анализ, който се отнася до възможностите, които предлагат бизнес центрове и инкубаторите с международно участие за привличането на допълнителни чуждестранни инвестиции.

Правителството трябва да поощри създаването на международни бизнес центрове и инкубатори, чрез които на българския пазар да се привлекат допълнителни чуждестранни инвестиции и от по-малки европейски компании. Препоръката е на н.с. I ст. д-р Николай Найденов от Икономическия институт при БАН. В свое изследване той анализира възможността бизнес инкубаторите с чуждо участие да се използват като инструмент за създаване на жизнеспособен сектор от малки и средни предприятия в България.

За да се осъществи идеята, според д-р Найденов, местните институции трябва да стимулират създаването на специализирани международни инкубатори или вече съществуващите бизнес центрове у нас. Основното е те да се занимават с производствена дейност, и то в отрасли, които са били характерни за съответните райони преди началото на прехода.

Като база за създаването на международните бизнес инкубатори могат да се използват стари сгради и съоръжения на неработещи вече промишлени предприятия в страната.

Главното изискване към кандидатите за участие в бизнес инкубаторите е да имат жизнеспособна идея, да разкриват нови работни места и да предлагат на пазара продаваеми продукт или услуга.

Най-общо, в България могат да се различат три типа бизнес инкубатори – т.нар. общ тип, високотехнологични и виртуални. Най-многобройна е първата група, в която попадат бизнес центрове, на чиято територия работят разнородни по дейност фирми.

Засега в България има само два високотехнологични бизнес инкубатора – в Габрово и Варна. Дейността им е съсредоточена в подкрепата на идеи и проекти в сферата на информационните и иновационните технологии. Два са и работещите виртуални центрове в страната – Европейският виртуален инкубатор и инкубаторът в Габрово, който работи и в уебпространството.

НАУЧНИ ИЗЯВИ

БАН спечели финансиране за 13 проекта по ОП „Развитие на човешките ресурси“, програма „Подкрепа за развитието на докторанти, постдокторанти, специализанти и млади учени“

На 4 септември 2009 г. министърът на образованието, младежта и науката Йорданка Фандъкова връчи договорите на бенефициентите, спечелили финансиране от Европейския социален фонд по ОП „Развитие на човешките

ресурси“, програма „Подкрепа за развитието на докторанти, постдокторанти, специализанти и млади учени“.

Подписани са 21 договора с висши училища и институти при БАН на обща стойност 9 653 667 лв. От тях 13 договора са с институти при БАН.

Предвидени са еднократни годишни стипендии в размер на 2000 лв. за участниците в проекта – докторанти, постдокторанти, специализанти и млади учени.

Финансираните проекти на БАН са:

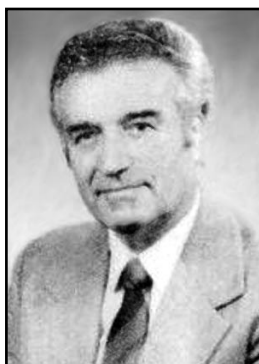
Институция	Наименование на проекта	Лице, получило договора
Център по наукознание и история на науката – БАН	Разширяване на уменията и квалификациите на младия учен – предпоставка за професионална реализация в гранични области между науката и практиката	ст.н.с. д-р Георги Ангелов
Център за изследване на населението – БАН	Подготовка и развитие на млади изследователи в областта на демографията	доц. д-р Геновева Георгиева
Институт по инженерна химия – БАН	Програми и инструменти за повишаване на научния потенциал на докторанти, постдокторанти и млади учени в областта на химичната и биохимичната технология и опазването на околната среда	ст.н.с. II ст. д-р Цветан Сапунджиев
Институт по микробиология – БАН	Ефективно обучение на докторанти и подпомагане развитието и реализацията на постдокторанти и млади учени в приоритетни области на микробиологията	доц. д-р Любка Думанова
Геофизичен институт – БАН	Програма за мултидисциплинарно обучение на млади учени – път към управление на природния риск	ст.н.с. д-р Димчо Солаков
Икономически институт – БАН	Развитие на потенциала на докторанти и млади учени за интердисциплинарни социално-икономически изследвания	ст.н.с. Митко Димитров
Институт по информационни технологии – БАН	Изграждане на висококвалифицирани млади изследователи по съвременни информационни технологии за оптимизация, разпознаване на образи и подпомагане вземането на решения	ст.н.с. д-р Георги Глухчев
Институт по зоология – БАН	Развитие на научния потенциал в областта на фаунистичното разнообразие и опазването на природната среда	ст.н.с. Параскева Михайлова
Институт по биофизика – БАН	Въвеждане и използване на нови методи и подходи в обучението на млади изследователи в областта на биофизиката с цел повишаване на тяхната квалификация и конкурентоспособност в приложни направления като селско стопанство, екология и медицина	чл.-кор. Андон Косев
Институт по експериментална патология и паразитология – БАН	Инициативи за привличане, насърчаване и повишаване качеството на научните изследвания на младия научен потенциал в приоритетни области на медико-биологичните науки	д-р н.с. I ст. Пламена Йорданова
Институт по електроника – БАН	Развитие на интердисциплинарно мислене и обучение на младите учени в областта на взаимодействието на светлината с материални среди	ст.н.с. д-р Санка Гатева
Институт по молекулярна биология – БАН	Младите учени – потенциал за развитие на науката и технологиите в областта на молекулярната биология	акад. Илия Пашев
Институт за литература – БАН	Подкрепа за развитие на научния потенциал на млади учени – хуманитаристи и укрепване на професионалните им контакти със световноутвърдени учени в тяхната научна сфера	ст.н.с. II ст. д-р Вихрен Чернокожев

СЪОБЩЕНИЕ

Във връзка с разработването на план за оптимизиране на структурата на БАН, с решение от 16.09.2009 г. Управителният съвет на БАН спира обявяването на конкурси за директори на ПНЗ на БАН.

Обявеният конкурс за директор на Геологическия институт при БАН – Информационен бюлетин на БАН, брой 8 (138), август 2009 г., се анулира.

IN MEMORIAM

На 25 август 2009 г. почина чл.-кор. Стефан Ангелов

Той е роден на 2 октомври 1925 г. в с. Крамолин – Габровско. Завършва философия в Софийския университет през 1948 г. Става научен сътрудник в Института по философия през 1956 г. и работи в него в продължение на 44 години. Професор е от 1970 г., а член-кореспондент – от 1981 г.

Създател и дългогодишен ръководител е на първото и единствено засега изследователско звено за комплексно изследване на морала в България. Научен ръководител е на голяма част от следващите поколения изследователи в областта на етиката.

Проф. Ангелов налага в нашата литература идеята за етиката като наука, което има силно позитивно въздействие за нейното развитие у нас.

Поклон пред паметта му!

Материали за Информационния бюлетин изпращайте до ЦУ на БАН,
обща канцелария – 1040 София, ул. „15 ноември“ № 1.

Необходимо е ръкописите да бъдат представени и на дискета на MS-WORD или по e-mail.

Редакционна колегия: *акад. Иван Юхновски, проф. Наум Якимов, гл. експерт Събин Текев*

Дигитални снимки: *Борис Тончев*; Компютърна обработка на илюстрации: *Сергей Янев*

Редактор: *Майя Зоева*; Худ. оформление: *Константин Жеков*; Коректор: *Мариана Видулова*

За справки и материали по електронна поща: *гл. експерт С. Текев*, ☎ 989-77-02, 989-84-46/вътр. 242

e-mail: sabin@eagle.cu.bas.bg

Публикуването на материали или на части от тях става само с разрешение на издателя.
Всички други случаи водят до нарушаване на Закона за авторското право и сродните му права.

**Броевете на Информационния бюлетин на БАН ще намерите
в рубриката „Бюлетини“ в сайта на БАН – www.bas.bg**

Велиана Христова

Късчета знание

*Постижения и дейности в БАН през очите на журналиста,
януари 2005 – февруари 2009 г.*

„Какво работят българските учени? Какво дават на българската икономика и на българското общество? Хората не познават тяхната дейност и техните постижения.“

В представената книга са включени малка част от публикациите от последните години за работата на учените в БАН, за това какво и как постигат те.

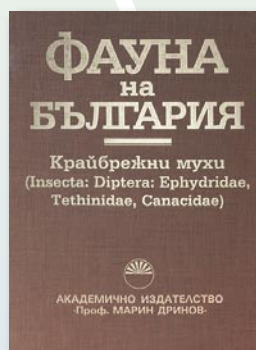
Първо издание, 2009
ISBN 978-954-322-338-1
204 с.
Цена 5,00 лв.

Венелин Бешовски

Фауна на България. Том 28

Крайбрежни мухи

(Insecta: Diptera: Ephydridae, Tethinidae, Canacidae)

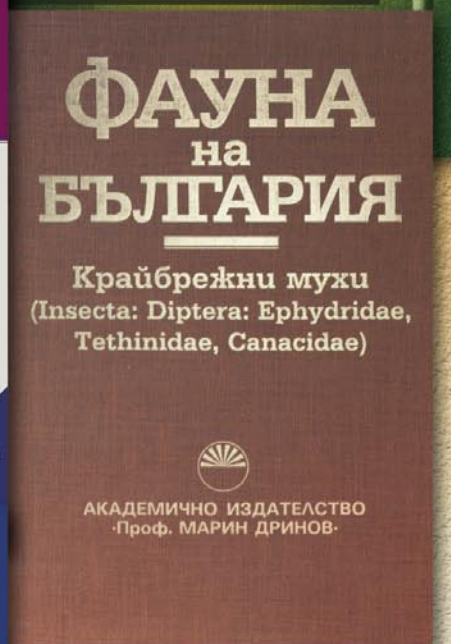
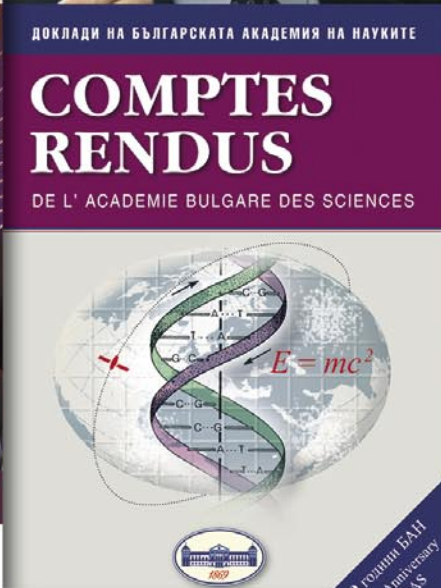
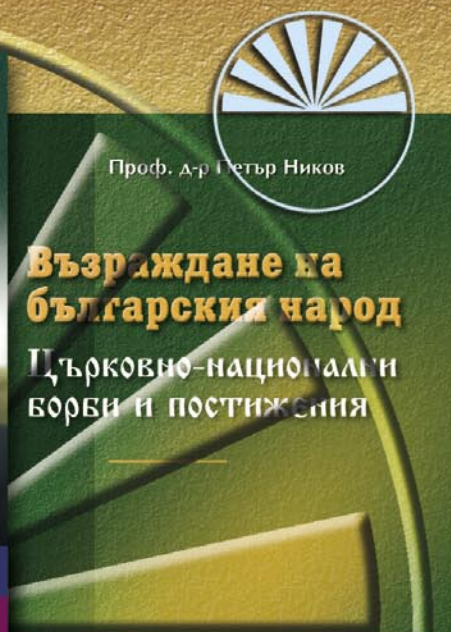
Представеният том върху българските крайбрежни мухи се състои от приетите за изданието „Фауна на България“ части: обща част с морфологични бележки, повече или по-малко валидни и за трите семейства; данни върху систематиката, биологията, екологията и зоогеографията на групите; специална част за всяко семейство с определителни таблици и описания на включените в тома таксони.

В труда са включени установените досега от автора видове от България и част от известните по литература видове за Балканския полуостров, които е възможно да се намерят в бъдеще и в България.

Първо издание, 2009
ISBN 954-322-073-5 (т. 28)
ISBN 954-430-051-1 (многократно издание)
426 с.
Цена 12,00 лв.

Академично издателство „Проф. Марин Дринов“

1113 София, ул. „Акад. Георги Бончев“, бл. 6, тел.: (02) 872 09 22,
факс: (02) 870 40 54, www.baspress.com, e-mail: baspress@abv.bg

Посетете нашите книжарници:

„Академична книга“
ул. „15 ноември“ № 1
(в сградата на ЦУ на БАН)
тел.: (02) 987 97 86

„Иван Евстр. Гешов“
ул. „Сердика“ № 4, тел.: (02) 986 09 10

Бизнес салон
ул. „Акад. Георги Бончев“, бл. 6
(в сградата на Издателството)
тел.: (02) 870 41 85

Академична книжарница – Пловдив
ул. „Филип Македонски“ № 29
тел.: (032) 642 533
e-mail: basbook_plovdiv@abv.bg

- *Многотомни издания*
- *Монографии*
- *Справочници*
- *Стисания*
- *Научнопопулярна литература*
- *Учебни помагала за средните и висшите учебни заведения*